

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓ HIVATAL

hová a *dolgozatok*
és *előfizetési pénzek*
küldendők:

Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET «EGYHÁZI
ÉRTEKEZLET»-E TÁMOGATÁSÁVAL

SZERKESZTIK:

NAGY KÁROLY, VAJDA FERENCZ,

ref. theol. tanár, felelős szerkesztő. sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

Protestáns önértzet.

II.

Multkori fejtegetésünket azzal a buzdítással fejeztük be: *örizzétek meg hithű protestáns atyáinkiai protestáns önértzeteket!*

De hát van-e szükség erre a buzdításra?

Bár ne volna; de nagyon is van! Ezt kívánjuk mostani fejtegetésünkben közelebbről kimutatni és egyeseknek éppen fejére olvasni.

De mindenek előtt újra hangsúlyozzuk, hogy *magyar önértetünk* rovására semmit sem kívánunk. A protestáns önértzet soha sem tolt fel magát *egyedülínek*. Az igaz protestáns ember *egyforma önértzettel* mondja magát *protestánsnak* és *magyarnak*. Ha itt egyik szót elébb mondjuk ki, vagy írjuk le, az nem *elébb tevést* jelent. Csupán azért van, mert egyszerre két szót kimondani, vagy leírni, nem lehet. De azok jelentését egyszerre érezni át: igen.

Nem mondjuk, hogy a vallásosság és hazafiság ez egyesítése más felekezetű egyének lelkében is gyakran meg ne jelennék. De ez inkább, mint egyesek szabadabb felfogásának, és nem a felekezeti együttes érzület nyilvánulása fordul elő. Sőt a felekezet szóvivői mindjárt felzudulnak az ilyen ellen. Világos példát találunk erre a legközelebbi napok eseményeiben. Egy nagytekintélyű kath. államférfi felekezetének gyülekezetében, hazafias érzülete sugallatára azt találta mondani, hogy *ő nemcsak katolikus, hanem magyar is*. És bármily hihetetlennek látszik is, a katolikus közvélemény irányítói *vallásának megsértésével, hitárulással* vádolták meg azért, hogy nemcsak katolikus, hanem magyar voltára is tekint országos kérdések vitatásában.

Lám! abban a felekezetben árulónak akarják bélyegezni azt, a ki magyarságát is meri emlegetni. A protestáns egyháznak papjaitól pedig rossz neven veszik, ha a *vallásos önbecsülés, a protestáns önértzet* ápolását is feladatoknak ismerik.

Ugy-e belátod kedves olvasó, hogy az igazság feltétlenül közből vagy on. Bigott *szűkkeblűség* az, ha valaki vallásosságába magyarságát bele akarja fulasztani. De éppen olyan lelki *félszűzesség* volna, ha valaki magyarsága mellett *önérzetében* semmi helyet sem adna annak, a mit hazaszere-tete egyik fundamentum kövének, szive és a haza földje összekötő kapcsának ismer el: *vallott vallásának*.

Ugyebár könnyen belátható, egészen kézzel fogható igazság ez?

S mégis ki kell mondanunk, hogy protestáns hitfeleink között is gyakori az egyoldalúság. Csakhogy míg katolikus testvéreink *katholikus* voltukat teszik *első* helyre, mely mellett magyarságuk sokaknak csak másodrendű dolog: addig mi protestánsok felvilágosultságunkban az ellenkező túlzásba esünk. Azt hisszük, hogy majd nem tartnak elég felvilágosultaknak, ha nem csak *hazafiságunkban* emlegetjük, hogy *magyarok* vagyunk, hanem *vallásosságunkban* is megmondjuk, hogy *protestánsok* vagyunk. Mintha elfelednők, hogy a protestántizmus a *világosság* és *szabadság* legszentebb eszméinek a kifejezése. Ez tehát hazafiságunknak nem gátja, de erősítője.

De hozzunk fel egy pár példát a mindennapi életből, hogy buzdításunk szükséges volta annál láthatóbb legyen.

Fájdalom, gyakori eset, hogy egyik-másik hitfelünk nem tudja megbecsülni azt a nagy áldást, melyet evangéliumi tiszta hitünk nyújt az

ember lelkének. Mégtévelyedik, elhagyja vallását. És pedig legtöbb anyagi haszonért, valami külső érdekért bocsátja áruba hitét. És akadnak nagy-lelkű protestánsok, a kik segítséget nyújtnak. A helyet, hogy a hitében ingadozót felvilágosítsák, megintenek: még bátorítják. Az eljárásban nemcsak mint tanúk, hanem mint szószólok, prókátorok szerepelnek. Nagy bölcsességgel magyarázzák, hogy «mindegy akármelyik vallás, mert hát mind csak egy Istent imádunk. Hadd menjen, hát ha haszna van belőle. Mért akadályoznók boldogulását?!»

Gondoljuk csak meg jól: nem hiányzik-e az ilyen *tul-okos* embernél valami abból, hogy *igaz protestánsnak* nevezhessük őt?

A másik pedig nagylelkűségében még nem létező gyermekeit adja előre más egyháznak el. S miért? Mert a másik fél, ha házasságra lép makacs; ostobán ragaszkodik (már az ő felfogása szerint) gyermekeire nézve is vallásához. Aztán a tisztelendő ur sem kötné össze különben az oltár előtt, gyertyák mellett. Ő, mint protestáns fél okosabb. Enged. Ő nem lát semmit abban, hogy gyermekei előtt is megbecsülje vallását!

Gondoljuk csak meg: nem gyalázná-e meg e jószívűsködésével *saját* vallását? Vajjon tehetné-e ezt, ha becslés volna lelkében hite iránt? Nem lelki gyengeség-e, nem jellem ingadozás-e ez, a mivel tán, mint okos engedékenységgel dicsekedik is? Nem hiányzik-e ennél valami, hogy igaz hithű protestánsnak nevezhessük őt?

Bizony hiányzik! . . . Hiányzik az, a miről ezekből tudjuk meg, hogy nagyon is nevezetes dolog: *a protestáns önérzet!*

Még csak egy példára mutatunk, a mi ismét többször ismétlődhetik A napokban egyik,

tulnyomólag protestáns lakosságu községben egy kath. kis gyermeket temettek. Tekintélyes protestáns családba beházasodott kath férfi után volt kath. a kis gyermek. E temetésen *református presbiterek, egyházképviselők vitték a községen át, egy kilométernél hosszabb uton az égő gyertyákat.* Hát nem kell-e ezeknek fülébe kiáltani: *több protestáns önérzet atyánkfiai!!*

Tudjuk, hogy akadnak fenkölt lelkűsködők, a kik a felekezeti megegyezés szép példájának tekintik az ilyen dolgokat. De csak lassan ezzel az érzékeny jószívű itélettel! Az igazság az, hogy azok a tisztelt férfiak vagy a másik felekezet szertartásából üztek játékot (a mit mi teljesen elítélünk) vagy saját protestáns önérzetüket taposták a sárba!

Tiszteljük a gyertyát is annak kezében, kinek vallásos szertartásához (akár helyesen, akár tévesen) oda tartozik az; de szégyenkezve ismerjük el, hogy égető igazsága volt annak a gunyolódásnak, a mi a bámuló nép csoportjából hangzott el: *«vajjon mit keresgélnek azok a kálvinista urak égő gyertyával az uton, mikor az Isten áldott napja oly szépen világít?!»*

Az egyszerű nép a megjegyzésében komoly figyelmeztetés van: A ki úgy hiszi, keresse ám gyertyalángnál az örök világosságot; de a ki protestánsnak tartja magát, legyen megfelelő önérzete.

Ne nagyképűsködjünk, ne nagylelkűsködjünk hát hithű protestáns atyánkfiai, hanem *tartsuk emberi méltóságunk, hazafiúi erényünk kincsének és örissük féltékenyen szívünkben a protestáns önérzetet!*

Pásztor.

TÁRCZA.

Azok érezhetik...

A kik szegény sorban
Nyomorogva élnek,
Ragyogóbb időről
Lemondva remélnek
S mindennap kenyérért
Száll föl csak imájuk,
— Azok még nem érzik
Boldogtalanságuk.

Akik elhagyottan
Megvetetten élnek,
Akik szeretetről
Ritkán ha beszélnek,
Akiknek e világ
Nem az ő világuk,
Azok még nem érzik
Boldogtalanságuk.

(Szentleányfalva)

Kikre szakadatlan
Egyre hull az átok
Betegség, szenvedés
Tér be csak hozzájuk,
Kikre megváltás von
Rögtöni haláluk,
— Azok még nem érzik
Boldogtalanságuk.

De kinek a szive
Hidegséggel telve,
Azt se tudják, hogy mi
Az urnak szerelme,
Kinek föl sohse szállt
Egyetlen imájuk,
Azok érezhetik
Boldogtalanságuk! . . .

Juhász Sándor ref. lelkész.

Az arany forrás.

Gzermekkoromban sokszor hallottam emlegetni Istók István uram nevét, kinek szépen faragott fejfája rég elkorhadt egy erdőalji kis falu temetőjében, de sirját ma is virágokkal ültetik be a háládatos unokák és dédunokák. Meg is érdemli! Hej, mert nagy kincset, aranyforrást hagyott végrendeletileg gyermekeire. Ennek bő kamataiból lettek oly gazdagokká az Istókok.

Pedig hát az öreg, mint a templom egere, olyan szegény volt mikor neki indult a világnak és megkezdte az életet. Nem is tudták honnan szakadt a faluba; csak azt, hogy mint serdülő ifju került a tiszteletes urhoz és ott szolgált hűségesen míg honvédnek elvitték. Sőt a mikor kiszolgált a királyt, akkor is nem szülőföldjére tért vissza, hanem az erdőalji kis faluba, régi gazdájához, hogy kitöltse azt az évet, mit azelőtt három esztendővel megszakított volt. Vagy talán valami egyéb vonta vissza a községbe?! . . . Ezt az utóbbit gondolta mindenki, mert a következő farsangon elvett egy szegény leányt, kinek kis házikóján kívül csak beteg öreg anyja volt.

Már házassága előtt hallotta a gunyolódók megjegyzését: «két üres tarisnyából lesz egy kol-dus átalvető!» A mi rosszul esett és fájt ugyan,

Egyetértés az egyházak és községek életében.

Ha a községek s azok kebelében keletkezett különböző egyházak beléletét közelebbről vizsgáljuk; ha azok intézőinek, vezetőinek működését keresztyéni szeretet s lelkiismeretes buzgósággal s odaadó ügyszeretettel tekintjük meg; ha megfigyelésünkben nemcsak gáncsot keresünk, hanem az üdvöst, jó és hasznos tetteket is beismerjük s azon vezetőknek keresztyéni segédkezést, anyagi és szellemi támogatást nyújtunk: akkor lehetetlen, hogy az egyház, község előre ne haladjon; akkor lehetetlen, hogy azok vezetői elcsüggedjenek; lehetetlen, hogy azon egyházban a templomok üresek, a tornyok harangjának hangja «üres kiáltó szó legyen a pusztában!»

Lehetetlen, hogy tudjon élni oly ember, ki azt mondja: mit nekem pap, templom, egyház, iskola, tanító; minek a vallás, minek a hit, minek a remény, hisz csak legyen pénzem, vagyonom, akkor lesz tekintélyem, lesz hatalmam, kalapot emelnek az emberek, tisztelnek a szegények, félnek tőlem nemcsak a szegények, de még a hatalmasok is!

De nem úgy van az! — Még ilyen esetben is — ha látszólag boldognak, hatalmasnak, vagyonosnak is érzed magad — szükséged van Isten segedelmére, oltalmára, támogatására; hiszen ha *imádott* hazánk történetét lapozzuk, lehetetlen abban egy lapot is találni, melyben Isten jósága, bölcsessége ki ne tűnne; kiadott segédelmet Árpádnak, hogy nekünk 10 év alatt állandó hazát szerezzen; s mi lelkesítette a dicső honfoglaló vezéreket: — hanem az egyetértés angyala; ki

parancsolta első nagy királyunknak: «tedd népedet keresztyénné!» különben eddigi erkölcsi szokásaival együtt veszni kell!

Ki adta kezébe a hatalmas Lászlónak, hogy megvédje hazánkat a kunoktól s oly tetteket vigyen véghez, melyeket századok múlva is bámul a világ?! Ki parancsolta, hogy az ártatlanul üldözöttek, kinzottak részére behozza az «Isten ítéleteket?! Ki sugta azt fülébe: életed, véred, tested romlása árán is fogadd el a hadak fővezérségét, mert az a hely, hol az emberiség legnagyobb tanítómestere született, élt, tanított, meghalt s a halálból dicsőségesen feltámadott! — nem lehet többé a pogányoké!

Bizonyára senki más, mint: Isten! kinek hatalma, jósága végetlen; szeretete, kegyelme kifogyhatatlan; létele örök és változhatatlan; ki azon imánkat is meghallgatja az égből, melyek itt alant senkinek sem tetszenek!

Ő az, ki adta nekünk «másodszori honalapítónak» IV. Bélát; az igazságos Mátyást; a hatalmas Nagy Lajost; a protestánsok védőit: Bocskai István, Rákóczy, Bethlen Gábor és másokat; Ő az, ki hazának, az egyháznak, községeknek akkor küld nagy, tevékeny, munkás, az egyetértést megteremtő férfiakat, nőket, midőn arra azoknak legnagyobb szükségük van. Nem Ő adta-e nekünk a legnagyobbat, ki nemzetünknek megbecsülhetetlen kincseket hagyott?! Nem Ő állította-e nemzetünk élére azt a férfit, ki dicső szabadságharcunk által az egész világgal ismertette meg hazánkat, nemzetünket?!

S midőn az erőszakkal szemben meg nem állhatánk, elnyomtak, eltiportak; jobbainkat kivégezték, börtönbe hurczolták s már azt hittük; — elenyészünk, megsemmisülünk: akkor küldi el

de el nem keserítette, sőt ösztökélte, hogy majd annál inkább iparkodjék megszégyeníteni a csufolódotkat.

Meg is segítette az Isten. Mire a tavasz nyilatkozott megtakarított szolgálatából két igavonót akasztott, sőt még a hetyke szomszédjától egy kis darab földcskét is foglalt. Őszszel pedig tele kamarával mentek a tél elibe. Dolgozott is híven feleségével együtt. A munka hat napján senki nem látta őket hivalkodva henyélni. De azért a hetediket, az Urnak napját, mindig megszentelték. Egy vasárnap el nem maradtak volna a templomból. Nemcsak hallgatták figyelmesen a szent beszédet, hanem meg is tartották annak arany igazságait. Az a békés egyetértés és megelégedés, mely Istók István házában állandó lakást vett, nem soknál találtatott meg a faluban. A munkás szorgalomnak és rendnek pedig mintaképe volt egyszerű életök. Az udvar tükre volt a ház belsejének; mindig olyan tiszta volt, mint egy pohár. Mindennek meg volt a maga rendes helye. Az ekét vagy boronát nem verte künn az eső; a szekeret pedig nem látta senki sároson bevonni a szin alá. A villát vagy gereblyét nem kellett szénagyűjtéskor vagy bármikor keresgélgni, a kapát vagy ásót találgatni, hogy hová is lehe-

tett, mert minden úgy el volt helyezve, mint a gyufaszálak a skatulyában.

Nem is maradt el Istennek áldása. Istók István szemlátomást vagyonosodott; nemcsak gyermekei növekedtek sorban, mint olajfa vesszők, hanem szántóföldeinek, kaszálóinak barázdái is évről-évre, s ezekkel együtt szaporodtak lábas jószágai is. Sőt a Sugó vizére egy fűrészmalom is építettett, a honnan ezerivel szállította a lágy fenyő deszkát a brassói piacra. Munkájában nagy segítségére lettek serdülő fiai, kik apjuk nyomdokán haladva egymással versenyezve dolgoztak és növelték a meglevőt.

A falusiak eleinte csak titkon suttozták később pedig egész nyíltan mondogatták, hogy Istók István már szolga korában, mikor a vén tiszteletes urnál kocsiskodott pénzt lelt, arany forrásra talált az erdőn. Azért jött vissza katonasága után a faluba és azért házasodott a községbe. És a mikor a Vida-féle nemesi birtok árverezésén a zsidóval szemben fiai biztatására legtöbbet ígért és reá ütötték: szomszédja, a ki már egészen Stieglitz ur zsebében volt, szemébe mondotta: könnyű neki akár mennyit adni bármiért, mert nála forrik a pénz. A mult héten is látta, mikor felesége feltette a szekérre a nagy fazék aranyat, hogy azt Brassóban beváltsa. Az öreg Istók uram

édes Idvezítőnk áldott születése napján azt a nőt ki idegen földön születve, a magyart nem ismerve, de annak oltalmazója, jóltevője, védangyala tudott lenni. Azért mondja egyik nagy emberünk:

«Nagy szive volt a mely a megbosszulás nehéz napjaiban szeretet gyújtott, egyetértést létesített, kevés örömet ért és igen sokat szenvedett!» Könyei szerezték vissza nemzetünk elvesztett szabadságát. Elrabolt életét vajha vissza írhatnák most a hálás milliók könyei!»

Igen kedves olvasók, ha az Isteni bölcs gondviselés nem küldi hozzánk Erzsébet királynét, ki tudja mi történik nemzetünkkel, hazánkkal az egyenetlenség, a viszálykodás napjai után; de ő megjelenik s ma boldogságunkat csak az zavarja meg, hogy ő nincs közöttünk; elköltözött a mennyei hazába, hol nem tövis s fájdalomtól font koszorut hordoz, mert a «Könyvek-könyve» mondása szerint: «A kik itt sokatszenvednek; azoknak ott örök tavasz virít s állandó boldogság és örömük léssen!»

A haza történelmében az egyetértés, a béke nagy dolgokat képes végrehajtani, de csak akkor, ha mellette van Istennek megsegítő kegyelme. «Ha Isten velünk, ki lehet ellenünk?!» De ha ő ellenünk van, mellettünk lehet az egész emberiség is, mi nyomorultul elveszünk! Erre is hozhatok fel példát a nemzet, egyház és községek életéből! Nem elveszett a hun nemzet, melynek pedig fejedelme a híres «Isten ostora» — Attila — volt?? Nem elpusztult Sodoma és Gomora? Nem kétfelé szakadt a hatalmas s magát «egyedül idvezítőnek» nevezett r. kath. egyház? Nem megbukott a hatalmas zsidóország s még hatalmasabb római birodalom? Oh! de nem akarom előidézni a sötét multat; nem akarom a borzal-

hiába állította, hogy vaját küldött neje aladni; mindenki a szomszédjának adott igazat. Még a komája is kezdett kételkedni szavaiban. S meg is kérdezte egyszer négyszem közt keresztfia vendégsége alkalmával, hogy mondaná meg igazán mióta talált az aranyforrásra. Az öreg félig nevetve félig elkomolyodva felelte: majd megtudja komám és az egész falu temetésem napján. Addig senki fiának nem mondom meg.

Telt mult az idő; az öreg Istók uramon pedig minden elmuló esztendő több nyomot hagyott hátra. Nem is csoda a 70 vagy 80 év megviseli a legerősebb embert is. Szilveszter estéjét az öregfiainak körében, unokáival együtt töltötte. Vigan gondolt a régi multra, elbeszélte a mit már fiai és menyei jól tudtak, hogy kezdett az életnek; mennyi minden ment keresztül, de Istené a hála, életével mindig megvolt elégedve; munkájától az áldását soha meg nem vont. Fiaim! folytatá: ugy hiszem nem élek már sokáig; birtoomat, a mit Isten jóvoltából szereztem egyenlő részben átadom tinektek, használjátok testvériesen. E lepecsételt levelet pedig adjátok át a tiszteletes urnak, hogy majd temetésem napján bontsa fel és siromnál olvassa fel; ez végrendeletem. Csakhamar hire ment az öreg Istók uram intézkedésének, mindenki kíváncsian várta halálát, hogy

mas éjszakák sötétségét bevilágítani, hadd merüljön alá a feledés tengerébe a fájdalmas emlékezetű történet.

Igen, ha Isten velünk, kicsoda ellenünk. Eme szavaknak kellene szüntelen fülünkbe csengeni, ez adna nekünk erőt, bátorságot, ez adná meg a kívánt egyetértést, egyházak, községek s azok tagjai közt. Oh, de mivel bennünk gyarló az Isten szeretete, hiányzik ez utóbbi is: az egyetértés. Atyáink jobbakk voltak, mint mi; ők hittek, biztak Istenben s a legkegyetlenebb üldözés, a legborzasztóbb halál sem volt képes őket Isten imadásától, az egyháztól eltántorítani! Miért? — mert erős volt hitök!

Ők igazán bebizonyították, hogy Jézus Krisztusnak méltó utódjai és követői; mert ha nem is szenvedtek oly sokat, mint az isteni Idvezítő életében és a keresztfán, de közülök is sokan kóstolták meg a legkegyetlenebb martir halált.

Hála Istennek, hogy e borzalmas idők elmultak; a nyaktiló, a kaloda, a gályarabság, a szurkos vászonban égetést nemsokára a feledés homálya borítja; ma az egyház nem vért, csak anyagi és szellemi áldozatot kér tagjaitól, ezt adjuk meg mi is kedves olvasók, vegyünk példát elődeinktől, kik mindenüket áldozták az egyház oltárára! Támogassuk az egyházat, úgy a felekezeti, mint állami s községi iskolákat; hiszen ha az iskola nem nevel jó egyháztagnokat, hazafiakat, jó hon-szerető, vallásos, buzgó édes anyákat: mi lesz akkor az egyház, a hazából is??

Buzgólkodjunk azért karöltve! Lelkészek támogassák az iskolát s a tanítókat; a jegyzők s az előljáróság tagjai mindkettőt; a járási, megyei és állami tisztviselők pedig ismerjék meg a községek kellemetlen helyzetét: hallgassák meg akkor, mi-

végrendeletét felbontsák; a miben bizonyosan a talált arany forrásról hagyakozik.

Nem kellett sokáig várakozni. Az új esztendőben ő halt meg legelsőnek. Az egész falu népe, még a vidékről is sokan összesereglettek temetésére, ki kegyeletből, ki kíváncsiságból. Tenger nép állotta körül sirját koporsója kivitele előtt. Még a tiszteletes utját is elállották, hogy annál jobban hallhassák, mikor a végrendeletet felolvassa. Mikor a koporsót letették, a sir száján mindenki visszafojtott lélekzettel várta a lelkész szavait és a végrendeletet. Feszült figyelemmel kísérték midőn a levelet felbontva hangosan olvassa: Én Istók István, földi életemben nagyon szerencsés voltam, mert ifju koromban találtam aranyforrásra. Isten után ennek köszönhetem mindenemet. Ezt az aranyforrást hagyom gyermekeimnek és az egész gyülekezetnek. Szívökre kötöm, hogy mindig megbecsülve, tiszteletben tartsák. Kincset ad ez mindenkor. Ez az aranyforrás: az imádság és a munka! Imádkozzatok és dolgozzatok, akkor az arany forrást ti is megtaláltátok!..

Ferencz Samu.

dőn kiáltó szavukat a nép, a földmives, a nap-számos terheinek könnyítése végett felemelik s kövessék édes Idvezitőnk azon felséges mondását: «szeresd felebarátodat, mint tenmagadat!»

Jakó Dénes, ig. tanító.

(Folytatása következik.)

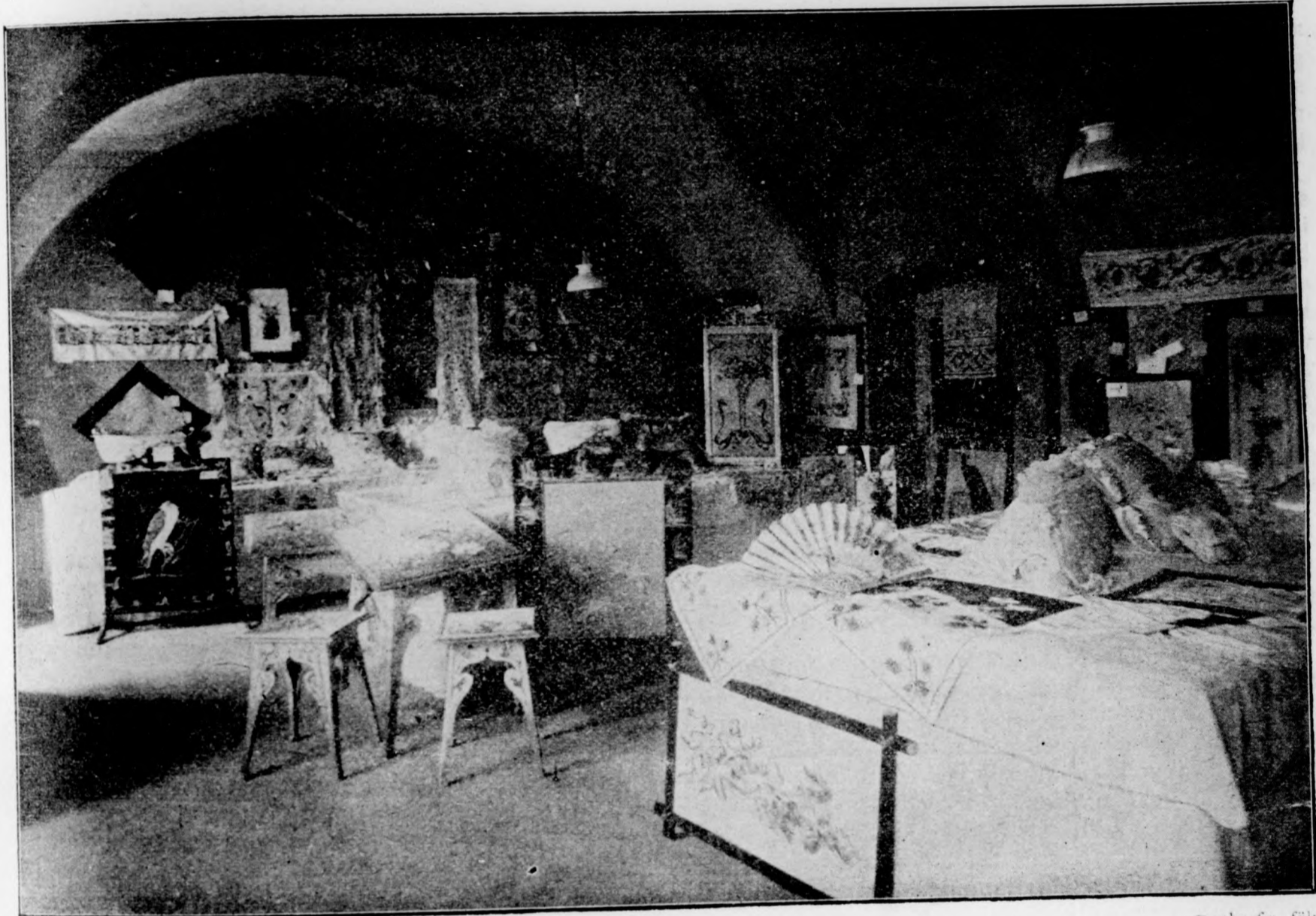
Kegyesség útja.

A végzetes álom.*

Egyik tengeri kikötőből egykor egy hajó evezett ki a sik tengerre, czethalászatra. A le-

kép tárult szemei elébe a hajnal világánál. Mig ő aludt, egy hajó, mely épen a kikötőbe igyekezett, a világtalan sötétség miatt a kikötő mellett a sziklához csapódott, hajótörést szenvedett. Az őr eszeveszetten rohant a partra. ha még megmenthetné a szerencsétleneket. Késő. Az első holttest, melyet a háborgó tenger lábaihoz dobott — saját fia volt! Fia, kit oly szívszakadva várt, az ő gondatlansága miatt pusztult el, oly közel a czélnál!

Hány apának, hány anyának képe ez?! Azoknak, kiknek lámpása, melylyel gyermekeik élet útjára világítaniok kellene, kialudott Kiknek lámpásából — mint a bibliai tiz szűznél — kifogyott az olaj, szívükből a gond és vigyázat. Pedig

Danky fiv. főlv.

Gr. Bethlen Karolin (paravant.)

Báro Rudnyánszky Béláné (festett asztal.)

Gr. Bethlen Olivia (himzés.)

Gr. Kornis Vilma (festett asztal.)

Bodó Ida (paravant.) (I. díj.)

Onodi Veres Irén (selyemfestés, III. díj.) L. Gyárfás Lászlóné (himzés.)

Gr. Bethlen Karolin (legyező, ráfestve a bethleni

régi és új kastély, II. díjat nyert.)

Br. Bánfi Dánielné (hímezett gyertyaellenző.)

II. KOLOZSVÁRI MŰKEDVELŐK KIÁLLITÁSA.*

génység közt volt a kikötő világító-tornya örének fia is. A világító torony örének feladata volt vigyázni arra, hogy a magas torony csucsán folyton égjen a messzevilágító lámpás, hogy a hazafelé tartó hajók a sötét éjben s viharban is megtalálhassák a biztos védelmet nyújtó kikötőt.

Egy éjjel iszonyu vihar tombolt a tengeren. A világító-torony őre pedig elaludt s nemsokára utána a torony lámpása is. Felébredve rettentő

* Minta gyanánt közöljük eme kedves kis történetet lapunk munkatársainak. A «Kegyesség útja» című rovatban ilyen rövid elbeszéléseket szeretnénk mindig közleni. Szerk.

* Mai képünkhöz a magyarázatot lásd a 6. számban.

ők felelősök első sorban gyermekeik sorsáért! Ha nem világítanak nekik a keresztyén hit örök életre vezérlő fényével: mily könnyen szenved hajótörést életük. Élnek és meghalnak Isten áldása és reménység nélkül. Az ilyen halál pedig örök halál. Francia után: Gróf B. S.

A ki hitét megtagadta.¹

Csendes téli este volt. Kint nagy pelyhekben hullott a hó. A tiszteletes ur szobájában pe-

¹ Lapunk hű olvasója küldte be hozzánk e kis dolgozatot közlés végett, melyet ő egy ismerősének életéből, mint megtörtént dolgot beszél el. Szerk.

dig vígan pattogott a tűz a kályhában. Ott ült körben a szerény család. Az atya szebbnél-szebb történeteket mesélt fiacskáinak és oktatta őket minden jóra, de főleg *szeretetre* mindenki iránt, mert csak ez teszi az embert Istennek igaz gyermekévé.

Egyszerre csak az ajtó megnyílik, s egy öreg ember lép be, reszketve a hidegtől köszön jó estét. Azután oly szivetszuró, csendes hangon alamizsnáért könyörög. Felkel a tiszteletes ur és a tűz mellé vezeti a jövevényt. Ah, de a szegény öreg alig tudott menni! Egyik lába hiányzott, s kezéből is csak a bal volt meg, melylyel mankóját kellett tartania.

Az asztal mellé ültetik, s a tiszteletesné asszonyság ennivalót rak elébe. A mint felmelegedett az öreg és jól lakott: köszönetet mondva, s áldást mormolva fogai között, menni akar. De nem engedik, s ott tartják még. A gyermekek körül fogják, s kérdezősködnek tőle mindenről.

Bánatosan szólal meg az öreg: «Ugy fáj a szívem, ha ilyen boldogságot látok! Volt nekem is boldog családom, benne feleségem s gyermekem. De a jó Isten csapása meglátogatott. A rossz emberek vagyonomtól megfosztottak, s kenyér nélkül maradtunk. Akármerre fodultam, nem kaptam foglalkozást, s az éhség kopogtatott be ajtómon.

Fiam, ki a katolikus gymnasiumba járt, egy napon csak azt mondja, hogy az iskolaszolgájuk meghalt és én folyamodjak ez állásért, hátha megkapom!

Ráállottam; ott pedig így szóltak: «Szívesen alkalmaznók, de maga református vallású és nálunk csak a katolikusnak van helye. Ha áttérne, úgy még megkaphatná!» És én a nyomor miatt áttértem!!

Lassanként beletörődtem új vallásomba, hogyne! hiszen fiammal úgy bántak a tanárok az iskolában, mint a tojással. Én és ők is papot akartunk belőle nevelni, hadd hálálja meg papi szolgálatával a katolikusoknak azt a jóságát, melyet oly bőkezűen éreztettek velünk. Így fiam a papnöveldebe került. De midőn 18 éves lett, nem akart a katolikus hitre térni, s hazajött hozzám. Én összeszidtam: háládatlannak, minden rossznak elmondottam s végül pedig megátkozva, elkergettem.

A hogy fiam elment, feleségem nagyon szomorú lett. Sokszor mondta: bocsássak meg fiamnak: de én hallani sem akartam róla. Végre a bánat egészen elgyengítette. Ágyba feküdt s rá csakhamar meg is halt. Én egyedül maradtam az iskola szolgálatában, s végeztem teendőimet, de nem sokáig. Egyszer az iskola lépcsőjén megbotlottam, s úgy estem le, hogy kezem, lábam kitört. Azt hittem meg kell halnom! De nem úgy történt. Az orvosok levágták egyik karomat, s egyik lábamat, az ép kezembe pedig az iskola igazgatója mankót adott, hogy menjek koldulni, mert hasznomat többé nem vehetik.

Én szót fogadtam, s azóta járok faluról-falura, s házról-házra és a jó emberek könyörületességéből élek!»

Most elhallgatott, s könyes szemmel tekin-

tett fel az öreg és a tiszteletes urat látta ölelő karokkal maga felé közeledni. «Atyám! Atyám!» — kiállott ez, s a koldus homlokát megcsokolóla — «Én vagyok az a kitagadott rossz fiu, ki hitét megtartva küzdött az étellel, hogy hirdetője lehessen az igazi evangéliomnak, ősei vallásának, melyért az atyai átkot kellett viselnie! Ugy-e most felold ez alól és itt marad közöttünk édes atyám?!»

Csak könyezett az öreg tovább, de most már az örömtől, s átengedve magát fia ölelésének csak ennyit rebegett: «Itt maradok itt! Te helyesen cselekedtél, szerető jó fiam! Oh, bár én is hű maradtam volna hitemhez; de megbocsátja Isten tévedésem!»

Szabó András.

Hazai krónika.

1902. febr. 10.

Országgyűlés: Február 5. én tovább folyt a költségvetési vita. Az első szónok Bakó József Kossuth párti (ref. pap) képviselő keményen támadja a kormányt, miért az országot még mindig Bécsből kormányozzák. Magyarország csak Ausztria gyarmata. A hadseregnél el kell törölni a német vezény- szót e miatt sirva megy a magyar legény katonának. A földmivelés, kereskedelem terén a kormány mitsem tesz a magyar népért, ez az oka, hogy a osztrák iparcikkek előzönlük az országot. Követeli, hogy hajtsa végre a kormány az 1848. évi XX. törvényczikket; tartassa meg a vasárnapi munkaszünetet, s ne küldje a hivatalnokait vasárnap is munkába. *Hollaky* Imre kormánypárti képviselő a nemzetiségi kérdéssel foglalkozik és felhívja a nemzetiségeket, hogy tartsanak a magyarral, különben a második ezer évet nem érjük meg. A költségvetést elfogadja, míg vele szemben, a néppárti *Wilczek* Frigyes nem. *Hajdin* Imre kormánypárti képviselő a tót képviselőket leczkérteti meg, kik az egész tót nép nevében beszélnek, pedig a tót nép nagy része jó magyar érzelmű csak csábítók vezetik félre. Kimutatja, hogy a felvidéken most is abban török a fejüket a tót agitátorok, hogy egy tót-cseh-szövetséget hozzanak létre, mely vissza állítja Szva topluk birodalmát. A tót képviselők azért nem fogadják el a költségvetést, mert nincs benne semmi a tót nemzeti iskolákra felvéve: ő pedig éppen azért fogadta el, mert nincs; ha volna, ő nem fogadná el. Végül még *Vezsán* Endre függetlenségi beszélt a költségvetés ellen. Február 6 án *Rabár* Endre arra kérte a kormányt, hogy hasson oda, hogy a magyarországi gör. kath. vallású magyarok kapják meg a magyarnyelv használatát az istentiszteleten. Hazafias beszédére megéljenezték. *Rát-kay* László azért nem fogadja el a költségvetést, mert a kormány az adókkal erősen terheli a népet. Követeli az önálló vámterületet. *Hodossy* Imre a tótok ügyével és a nemzetiségi kérdéssel foglalkozik. Az agitátoroknak kell a körmére kopantani, hogy ne bujtogassák a népet. Febr. 7-én szomorú jelentéssel kezdődött az ülés. Apponyi elnök jelentette, hogy *Györy* Elek képviselő meg-

halt. A függetlenségi párt e kitűnő tagjának halála nagy veszteség az egész Háza, mert Győryt nagy tudásáért, független gondolkozásáért minden párt becsülte és figyelemmel hallgatta. Koporsójára koszorut helyeznek a Ház nevében. Napirend előtt *Rakovszky* intéz kérdést a miniszterelnökhöz, hogy a nyitrai állapotok tárgyában mondott interpellációjára mikor válaszol. *Széll* azt felelte, hogy holnap, de intette is előre, hogy minden kicsinységért ne panaszoljon *Rakovszky* ur. A költségvetéshez *Fabiny* Theofil szólott és azt el is fogadja, de intette a tisztviselőket, hogy az adóemelés rovására ne sűrgessenek fizetés emelést. *Krecsmarik* János azt ajánlja a kormány figyelmébe, hogy a magyar iparnak teremtsen piacot keleten. *Babó* függetlenségi, *Ernst* néppárti a költségvetést nem fogadják el. A *Szalay* László beszéde alatt *Makkay* Zsiga bá' is közbe szólott, azt a kijelentést kockáztatva meg, hogy a mostani rendszer mellett javulás nem lehet, mert rossz a doktor. Találó közbeszólása általános derűtséget keltett. *Febr. 8-án* a függetlenségi *Marjay* Péter (ref. pap) kezdte a vitát. Nem fogadja el a költségvetést, mert a teher, az adók igen nagyok. Csak az udvartartásra 9 millió 3 százezer koronát szavaznak meg, pedig Budapesten nincs magyar udvartartás. Megrója a miniszterelnököt azért is, hogy most midőn a király megjelent a kereskedelmi bálon, a «Gott erhalte»-val (német himnusz) fogadták. Ez, nem hiszi, hogy a király akaratja lett volna, ez a kormány szolgasága volt. Sürgeti a *fokozatos adórendszer* behozatalát. *Kovács* Pál néppárti, azért nem fogadja el a költségvetést, mert nincs rendszer változás. Minden a régi. Végül a miniszterelnök arra kérte a képviselőket, hogy régi szokás szerint, hushagyókedd előtti és utáni napon ne tartsanak ülést. Szívesen meg is szavazta minden párt. Így aztán 14-ig vakáció volt.

As udvari bál. E hó 11-én megtartott udvari bál iránt nagy volt az érdeklődés a főváros minden rétegében. Ez az érdeklődés még a képviselőházban is érezhető volt, mert a háznagyi hivatalban ma vehette át minden kézviselő az ő meghívóját, az aranyos szegélyű karton lapot. A régi képviselők közönyösen teljesítették ebbeli kötelességeiket, de az ujak, nem kis izgatottságot éreztek a háznagyi irodában. Legjobban megvolt lepetve: *Makkay* Zsiga a «harisnyás» székely képviselő. Barátai rábeszéltek, hogy vegye ki a meghívóját, — hát kivette. Aztán nagyon nézte, láthatólag töprengett rajta s megdöbbenéssel olvasta a szöveget különösen az utasítást, a mely olyanformán szól, hogy tisztek dísz egyenruhában szolgálati jelvények nélkül, polgári állásuak magyar díszruhában tartoznak megjelenni. «De nekem nincs díszruhám, hát hogy menjek el?» — ümmögött az ákosfalvi képviselő. — «Hogyne volna!» biztatták barátai. — Hát vasárnap csak olyan ruhában jár, mint hétköznap? Mit vesz magára, a mikor a templomba megy nagy ünnepen?» — «Az igaz, az más ruha!» — derült fel *Makkay* képviselő. S kétségtelen, mikor fölvette a selyemszegélyű, feketeposztó székely zekéjét s egy kicsit ki is huzta magát, egészen jól festett abban

a szinpompás, ragyogó tömegben a budavári királyi palotában, a melyhez hasonlót a világ semmiféle udvari ünnepélye nem nyujthat.

Makkay Zsiga országgyűlési képviselő első beszédjét e héten csütörtökön fogja megtartani a képviselőházban. Párthiveinek bemutatta beszédjét, kiknek nagy tetszésével találkozott az egyszerű székely ember jól átgondolt dikciója. Jövő alkalommal bővebben szólunk róla.

Világkrónika.

Pétervár. Európa érdeklődése a múlt napokban Muszkaország fővárosa, *Pétervár* felé volt fordulva. Az osztrák-magyar birodalom trónörökös, *Ferencz Ferdinánd* főherceg meglátogatta minden oroszok csárját, s az érdeklődést ez idézte elő. A főherceg négy napot töltött az orosz fővárosban, s mindvégig olyan kitűnő szíves fogadták, mintha már a királyi korona fején lett volna. Ez a szíves fogadtatás nyilvánvaló jele a két nagy hatalmasság jó barátságának, s különösen annak, hogy a muszka nem elegyedik a balkán félszigeti kicsiny államok dolgaiba, a mi nagy nyugodalma Magyarországnak. Érdekes, hogy a főherceget muszkaországi útjára csupán osztrák államférfiak kísérték. Mint egyik ellenzéki ujság írja, a főherceg gr. *Zichy* János néppárti képviselővel szeretett volna utazni, azonban ebbe *Széll* Kálmán nem egyezett bele. Így maradt ki a magyar kíséret

Meggyilkolt miniszter. A bolgár közoktatási minisztert egy állásnélküli tanító meggyilkolta. Azután magát is meglötte.

Viharok mindenfelé. Az idejé elkésett tél ugyancsak neki állott, hogy az elmulasztottat helyre pótolja. Mindenfelé óriási viharok dühöngenek. Fiumében erős bóra dühöngött, amelynek sokan estek álbozatul. Gráczból jelentik, hogy a déli vasut gyorsvonata Döllachnál elakadt a hóban. A Villach közelében levő Dobrá hegylábnál fekvő Bleiberg községre a hegyről legurult egy óriási lavina, mely számos házat ledöntött. Párisból erős havazást jelentenek. New-Yorkból jelentik, hogy a nagy tavak és az Atlanti Óceán között dúló viharok sok helyen megakasztották a vasuti és táviró-forgalmat.

Egyházi élet.

Vallásos estélyek. Innen-onnan állandóan olvassuk a tudósításokat a hetenként tartott vallásos estélyekről. Hát mégis van buzgóság egyházunk előjáróiban, vezetőiben. Igazán szép hivatásunk és lelkészeink eme nemes törekvése, hogy nem kimélnék fáradságot anyagi és szellemi erőt, igyekeznek nemes hivatásoknak eleget tenni: hogy a népet jóra, nemesre buzdítsák, serkentsék. E nemes célú, hit erősítő vallásos estélyek tartását, a legnagyobb komolysággal ajánljuk azok figyelmébe, kik még eddig nem honosították meg egyházközségeikben. Járjanak ebben elől a lelkészek, tanítók; segédkezzenek az egyház világi előjárói. Felolvasások, szavalatok, bibliai elmélkedé-

sek képezik a tárgyát ezeknek az estélyeknek. Anyagot szolgáltat ehhez a «Vasárnap» is és egyházi lapjaink mindenike. Nem szabadna lenni ref. egyháznak, hol **vallásos estélyek** nem tartatnak. Különösen a mai veszélyes napokban, midőn a hit erősítésre az egyházhoz való ragaszkodásra való intésre: oly nagy szükség van. Itt van alkalmunk leginkább a hívek lelki életét jól megismerhetni, őket jótettekre buzdítani, erkölcsös életre, vallásosságra serkenteni. Nagyjaink életéből vett példák, egyházunk sorsa, üldöztetése, híveink keserve: mind jó témák ezen estélyekre. Kövessük a jó példaadásban az ut egyengetőket!

A református tanulók és a mise. Állami intézetekben nepirenden van, hogy a református vallású növendékeket gyöngéden arra kényszerítik, hogy a kath. istentiszteleten jelenjenek meg. A múlt év november 19-én, Erzsébet királyné gyászünnepélye alkalmával történt Temesváron, hogy az ottani állami tanítóképző-intézet ref. vallású növendékei megkérdezték Szabolcska Mihály ref. lelkész hitoktatót, hogy ők kötelesek-e a misén megjelenni, mert az intézet igazgatója az összes növendékeket kirendelte. Szabolcska azt felelte: nem vétkeznek ugyan, ha megjelennek, de nem muszáj, úgyhogy bárki, ha erre kényszeríténé őket: ő reá való hivatkozással megtagadhatja az oda menetelt. A reform. növendékek ennek folytán nem is mentek misére pedig az igazgató újból is figyelmeztette erre. Az eredmény az lett, hogy a ref. növendékek karácsonra a magaviseletből rossz érdemjegyet kaptak, Szabolcskát pedig az igazgató nyilvánosan megróttá ezen eljárásáért. Szabolcska a vallásügyi miniszterhez folyamodott elégtételért: e kettős sérelem ellen a miniszter nemhogy elégtételt adott volna, de még szintén megrója Szabolcskát a mulasztásért, hogy miért nem tudakozódott az intézet rendtartása felől. Szemszurásból az igazgató eljárását is helytelinit. Hol itt az elégtétel? Helyesen jegyzi meg az Erd. Prot. Lap, hogy ebben és még sok más ügyben a konvent útján kell elégtételt szereznünk. Legyen már egyszer vége a misére való kényszerítésnek.

Vegyes hírek.

Olvasóinknak. A «Vasárnap» (II. évfolyam) 2. száma teljesen kifogyott; sajnálattal tudatja tehát kiadóhivatalunk mindazokkal, kik e számot utólagosan rendelték meg: azt nem küldhetjük meg.

Imádkozva gyógyítók. Berlinben egy új vallásfelekezett kezd hódítani: az imádkozva gyógyítók hitfelekezete, melyet egy miss *Eddy* nevű nő alakított. Célja az, hogy a betegeket imádsággal, orvosi segély nélkül gyógyítsák meg. A napokban maga a német császár is beszélgetett erről az új vallásfelekezetről a berlini fő espressel és azt mondta, lehet hogy a szekta tagjai között jóhiszemű emberek is vannak, de az is kétségtelen, hogy olyan kétes egyének is vannak, kiket csupán az anyagi érdek vezérel. Azt hisszük, hogy a császár nagyon jól jellemezte az új vallást.

Hasznos tudnivalók.

Hogyan készíthetünk jó és finom paprikás szalonnát? Jó ízű és tartós paprikás szalonnát készíthetünk, ha egy oldal szalonnához 10 cső csipős paprikát felhasogatva, félliter vízben jól megfőzzük s ezen paprikás levet, forrón és folytonos dörzsölés közben rátöltögetjük a már besózott szalonnára; mikor pedig ezt beitta, bedörögöljük 4 fő összetört és 2 deczi vízzel felhígított foghagymával. Ezután 4–5 napig egymásra hagyatva hagyjuk a szalonnát. +5 vagy 6. C fokú meleg helyen. Ekkor felteszszük füstre, hol 2–3 nap alatt pirosra füstölődik: ezután hűvös és szellős helyre felakasztjuk. Az ilyen szalonna sokkal jobb ízű az ugynevezett «Keizerfleisnál» («Császárhusnál») nem avasodik, nem férgesedik s 3-ik évre is el áll.

Eöri.

Kiadóhivatali üzenet. A ki a «Vasárnap»-ot ismerősei, jó emberei között terjeszteni óhajtja s előfizetőket remélhet: küldje hozzánk bizalommal címétegy levelezőlapon és mi **ingyen és bérmentve** küldünk a «Vasárnap» meglevő számaiból 10–15 példányt az illető címére. Mutatványszámot is szívesen küldünk a hozzánk érkezett címekre Tegyük meg a «Vasárnap» érdekében mindent, hogy az abban terjesztett ref. hit világa, minél több családot világítson be és boldogítson.

Szerkesztő postája.

Olvasóinknak: A múlt számban közölt bibliai kérdés helyes megfejtése: **1 Mózes IV. 17. Hánókh.**

Helyesen fejtették meg: Özv. Sófaly J.-né (4), Varga K. (7), Somodi E. (9), Gaal F. (8), Gáspár A. (4), Szabó J.-né (2), Ákos A. (1), Ekkert Gy. (4).

Pásztor. Egy kis türelmet kérünk, mindet közleni fogjuk.

P. A. B. Köszönettel vettük; csak olyan hosszú volna!

A VASÁRNAP OLVASÓINK. Bibliai kérdéseket, az eddig közölt alakban, lapunk olvasóitól nagyon szívesen veszünk és a beküldők nevei alatt közölni is fogjuk. A kérdéseket felelettel egyetemben, e rovat vezetője címére tessék küldeni.

Tudakozzátok az irásokat . . . János ev. V 39.

Kalauz Biblia olvasáshoz a következő héten.

Vas.	febr. 16.	Ján. ev. VII.	Jézus beszél hivatásáról a templomban.
Hétf.	»	17. Ézs. LV.	Az isteni ige biztos hatása.
Kedd	»	18. Luk. XII.	Intés a kepmutatás ellen; az idő jele.
Szerda	»	19. Péld. XV.	Bölcsesség hoz tud. őt, ostobaság bünt és kárhozatot.
Csüt.	»	20. 1. Pét. III.	Az asszonyok ékességéről; Kri. példa a türebben.
Pént.	»	21. Timót. V.	Tiszteljed az öregséget, özvegyeket . . .
Szom.	»	22. 141. Zsolt.	Kérés isteni megmentésért a gonoszoktól.

* A kik **tíz kérdésre** helyes feleletet küldenek, azok közül egynek — kire a sorsolás esni fog — lapunkat egy negyed évig **ingyen** megküldjük. Megfejtéseket (egy levelezőlapon minden héten szerdáig) e rovat vezetőjének: **Birtha József** címére (Kolozsvár, ref. theologia 5. ajtó,) tessék elküldeni

Keressünk feleletet a következő bibliai kérdésre.*

Melyik két dolog felett csudálkozott el Jézus? — és hol vannak ezek megírva?

Elég néked az Én kegyelmem.

2. Kor. XII. 9.

Nyomatott Gámán János Örököse könyvnyomdájában, Kolozsvárt